

Hírek

A Balaton Csoportról és a Balaton Csoport 2011. évi jubileumi rendezvényéről

A BALATON CSOPORT KÜLDETÉSE

A Balaton Csoport alapítói 30 évvel ezelőtt azt a célt tűzték ki, hogy befolyásolják az ember viselkedését a világban tapasztalható aggasztó folyamatok enyhítése, az ún. „fenntartható fejlődés” érdekében. A Csoport azt tekinti küldetésének, hogy az ember és környezete között ne legyen kezelhetetlen feszültség, az ember ne veszélyeztesse a világot, mely őt magát is eltartja. A fejlődés legyen fenntartható, vagyis ne torokolljon valamilyen instabilitásba, katasztrófába. A Csoport filozófiáját jól fejezik ki Dennis és Donella Meadows „A növekedés határai”, „Túl a határokon”, 'A növekedés határai – harminc év múltán’ c. művei. Ha az aggasztó folyamatok az ember tevékenységére vezethetők vissza, akkor a megoldás az ember magatartásának megváltoztatása lehet. A Csoport tagjai ezt igyekeznek elérni saját környezetükben, melyhez a Csoport a világban zajló folyamatok tudományos igényesség elemzésével, a feltárt összefüggések közzétételével, a fenntartható fejlődést szolgáló stratégiák kidolgozásával nyújt segítséget.

A Balaton Csoport igyekszik a világban zajló folyamatokat minél tökéletesebben megérteni. Figyelemmel kíséri a természettudományok eredményeit, és az összefüggéseket igyekszik matematikai formában, ún. dinamikus modellekben megjeleníteni. Ezeket a modelleket jó esz köznek tartja egyrészt az összefüggések jobb megértésére, másrészt a jövőre vonatkozó előrejelzések kimunkálására. A Balaton Csoport anyagi világra fordított figyelme kiterjed többek között a vízre, az energiára, az ökológiai rendszerekre – benne az erdőkre, a talajra, a fajok sokféleségére –, és az éghajlatra.

Az anyagi világ folyamatainak nyomon követésén kívül a Csoport nagy figyelmet fordít az emberi társadalom működésére, a működést meghatározó hajtóerőkre. Tanulmányozza a gazdasági folyamatokat, a kultúrát, a vallásokat, az emberi magatartás mozzasztórugóit. A fenntartható fejlődés szemszögéből foglalkozik a média, az oktatás, a civil kezdeményezések kérdéseivel, és a társadalmi fejlődés olyan jelenségeivel, mint a műszaki fejlődés vagy a globalizáció.

A Balaton Csoport minden eseményt, észlelést, fejleményt igyekszik egy közös rendszerben, világnézetben elhelyezni. A Csoport tisztában van azzal, hogy az emberek kevés hajlandóságot mutatnak a hosszabb távra vagy nagyobb összefüggésekben való gondolkodásra. Igyekszik megérteni, hogy ez miért van így és hogy ezt hogyan lehetne megváltoztatni.

A végső cél az emberek magatartásának megváltoztatása és ennek elérésére a Balaton Csoport többféle eszközt tart alkalmazhatónak. Időrendben és fontossága miatt is az első helyen a döntéshozók tájékoztatása, tudatosságának javítása áll. Ehhez a Csoport többek között a már említett dinamikus modelleket tartja alkalmasnak. Leegyszerűsítve: ha a döntéshozók rendelkezésére állnak megbízható modellek, akkor döntéseik várható következményeit látva jó döntéseket hozhatnak.

A második eszköz az oktatás. A fenntartható fejlődés kultúraváltást igényel, melynek kulcsszereplője az oktatás. Az oktatókat tudással, oktatási anyagokkal kell ellátni. Szükségük van jó könyvekre, videókra, oktatási célú intelligens számítógépes játékokra, internetes hálózatokra stb., de mindenek felett tisztánlátásra, erkölcsi alapokra és meggyőződésre.

A következő eszköz a szélesebb tömegekkel folytatható kommunikáció a média, valamint könyvek, filmek, művészeti alkotások segítségével. A Csoport tagjai évente több tucat könyvet adnak ki, újságot szerkesztenek, filmet készítenek, zenét és verseskötetet írnak. A Balaton Csoport keresi az együttműködés lehetőségét minden olyan szervezettel vagy csoporttal, mely a fenntartható fejlődés érdekében képes lehet sok embert mozgósítani. Ezek között ott vannak a közismert nemzetközi szervezetek (ENSZ, Világbank, nemzetközi fejlesztési ügynökségek), számos egyetem, alapítványok, kutató intézetek és civil szervezetek. Tanulságos lehet azoknak a szervezeteknek a listáját végignézni, amelyekkel a Balaton Csoport harminc éves működése során kapcsolatba lépett. Persze a legfontosabb az, hogy legyenek olyan emberek, akik a fenntartható fejlődés ügyének szolgálatát mély erkölcsi meggyőződés alapján, belső indíttatásra vállalják. Ők a "fenntarthatósági munkások", akiknek a sokoldalú támogatását a Balaton Csoport legfontosabb feladatának tekinti.

A Balaton Csoport a fenntartható fejlődésben érdekelt személyek szervezetenkénti laza hálózata. Elvileg minden személy egy "központ"-ot képvisel. Erre utal a Csoport hivatalos neve is: INRIC, International Network of Resource Information Centers. A Balaton Csoport elnevezés azért alakult ki, mert a Csoport alakulása óta éves üléseit, néhány kivételtől eltekintve mindig a Balaton mellett tartotta.

A működés elve a következő: mindegyik tag saját helyén, saját "mikrokörnyezetében" dolgozik. Folyamatos kapcsolatot tartanak fenn egymással, melynek segítésére szolgált a korábban évente négy alkalommal kiadott Balaton Bulletin, amely ma már elektronikus formában készül és a "listserv", vagyis egy a tagok részvételével kialakított e-mail hálózat. Természetesen a tagok saját belátásuk szerint közvetlen kapcsolatot tartanak fenn egymással.

A Balaton Csoport központi intézménye az éves ülés, mely öt-hat napon át tart. Ezen kb. ötvenen vesznek részt a már közel 400 tagot számláló társaságból, és az ülésnek mindig van egy kijelölt témája. A résztvevők köre az alábbi csoportokból tevődik össze: kb. 30 – 35 fő "törzstag", kb. 10 - 12 fő külső előadó, támogató vagy más meghívott, kb. 6 - 10 fő új tagjelölt. Cél, hogy az éves ülés résztvevői lehetőleg a legtöbb kontinenst, régiót és országot képviseljék.

A BALATON CSOPORT 30., JUBILEUMI RENDEZVÉNYE

A Balaton Csoport 30., jubileumi rendezvényére került sor 2011. szeptember 8. és 13. között Balatonszemesen a Hotel Szemes szállodában. A rendezvény címe, egyben fő témája a „Megoldások a sikeres társadalmakhoz” (Solutions for Successful Societies) volt. Ahogy három évtizeden át minden esetben a felvetett kérdéseket plenáris ülések keretében történő vizsgálatát követően délutánonként szekció ülések követték, ahol a kérdések további elemzésére valamint a fő kérdéskörhöz kapcsolódó témák megbeszélésre került sor.

A rendezvényt megelőzte egy félnapos budapesti program, amelynek keretében a Közép-Európai Egyetemen „A Balaton Csoport 30 éve és hatása” címmel szeminárium került megrendezésre, valamint este a Budapesti Állatkertben fogadásra került sor, ahol a Balaton Csoport magyar tagjai, több mint 20 fő és a rendezvényre érkezők együtt emlékeztek meg a csoport eltelt 30 évéről.

Reggel a Balaton Csoport társelnökeinek, Alan AtKisson és Gillian Martin Mehers vezetésével tájékoztatóra került sor a nyolc 2011. évi Donella Meadows ösztöndíjas részére, amelynek keretében ismertetésre került, hogy a Balaton Csoport tevékenysége, múltja, munkamódszere és kultúrája, valamint ismertetésre került, hogy milyen hatást fejtett ki a Csoport az elmúlt 30 évben.

Délután a Csoport régi tagjai csatlakoztak a résztvevőköz és „Hogyan változtatta meg a Balaton Csoport a világot” és „A világ hogyan változtatta meg a Balaton Csoportot” címmel újabb szemináriumokra került sor. A házigazda, a Közép-Európai Egyetem részéről John Shattuck, az egyetem rektora és Alan Watt osztályvezetője tartott előadást, amelyet

a „Fenntartható jövő Magyarországon és a Világban” címmel újabb előadás követett.

Az első nap témája a „Megoldások a sikeres társadalmakhoz – társadalmi szempontok” (Solutions for Successful Societies Social Aspects) A plenáris ülést John Richardson vezette le, amelynek során a fenntartható fejlődés társadalmi hatásainak vizsgálatára került sor. Az előadásokat követően rövid előadásokat hallhattak a résztvevők, ezek a rövid, pörgő előadások újdonságok a Balaton Csoport életében, amelyeket „pecha kucha” néven neveznek. Ez a japán kifejezés rövid beszélgetést jelent, amelyet az építészetben és a tervezői munkák során használnak olyan beszámolókra, ahol maximum 20 darab, egyenként 20 másodpercig mutatható ábra alapján mutatja be az előadó mondanivalóját, esetleges ötleteit.

A plenáris ülés előadásai:

- Dennis Meadows: A sikeres társadalmak jellemzői (Characteristics of Successful Societies)
- Jamila Haider: Bukott államokból sikeres társadalmak kialakítása (Creating Successful Societies from Failed States)
- Alan AtKisson és munkatársai: A fenntartható fejlődés értékelése: Ez megoldás a sikeres társadalmaknak? (Assessing Sustainable Development: Is it a “Solution for Successful Societies”?)
- Alex Chikunov: Stratégiák a társadalom fejlődéséhez (Strategies for Improving Societies)
- Emelia Arthur: Hírek Ghánából (The News from Ghana)

A második nap témája a „Megoldások a sikeres társadalmakhoz – lélektani szempontok” (Solutions for Successful Societies Psychological Aspects)

A második napon a plenáris ülés vezető elnöke Vala Ragnarsdottir volt, amely során az előadók a fenntartható társadalom felé vezető út lélektani hatásait vizsgálták. Az már régen ismert, hogy a változások elleni ellenállás nem csak az intézmény rendszertől vagy tudományos témakörtől függ, hanem a kultúrától és lélektantól is. Ennek megfelelően ennek a napnak a plenáris előadásai a következők voltak:

- Junko Edahiro: Boldogság és rugalmasság – Beszámoló Japánból: Tradíciónk és 3.11 (a cunami) (Happiness & Resilience Report from Japan: Our tradition and 3.11)
- John de Graaf és Laura Musinkanski: Helyi kezdeményezés a boldogság elérésére (Local Happiness Initiatives)
- John Holmberg: Jólét és a fenntartható fejlődés (Well Being and Sustainable Development)
- Cuauhtémoc Leon: Társadalmi korlátok és alkalmazkodás a klímaváltozáshoz: Mexico, mint egy fejlődő ország példáján (Social Barriers and Climate Change Adaptation: Mexico as a developing country case)

A harmadik nap témája a „Megoldások a sikeres társadalmakhoz – pénzügyi szempontok” (Solutions for Successful Societies Financial Aspects)

A harmadik napon a plenáris ülés vezető elnöke Wim Hafkamp volt, amelynek során az előadók a sikeres és túlélni képes társadalmakat vizsgálták pénzügyi szempontból. Az elhangzott előadások a következők voltak:

- Bob Constanza: A megoldások közgazdaságtana (An Economy of Solutions)
- Herbie Girardet: Ujjászerveződő városok, megújuló fejlődés (Regenerative Cities, Regenerative Development)
- Suman Sahai: Fenntartható társadalmak és városi üres helyek (Sustainable Societies and Urban Spaces)
- Harald Svedrup: Fém-csúcs, energia-csúcs, élelmiszer-csúcs, jólét-csúcs: Elérünk az aranykorszak végére (Peak Minerals, Peak Energy, Peak Food, Peak Wealth: Moving Towards the End of a Golden Age)
- Diana Mangalagiu: Egy új növekedési út Európának – Boldogulás és munkalehetőségek az alacsony fosszilisenergia-felhasználású gazdaságban (A New Growth Path for Europe Generating Prosperity and Jobs in the Low Carbon Economy)

A negyedik nap témája a „Megoldások a sikeres társadalmakhoz – kommunikáció/új médiumok” (Solutions for Successful Societies Communication/New Media)

A negyedik, egyben utolsó napon a plenáris ülés levezető elnöke Ashok Gadgil volt, amelyen az előadók a kommunikáció különböző módozatairól beszéltek. A nap előadói a következők voltak:

- David Berry: Kommunikáció, közös rendszer és a szertartás (Communication, Common Frame, and Ceremony)
- Karan Khosla: Társadalmi médiumok a társadalmi változásokhoz: keretek, megoldások (Social Media for Social Change: frameworks, solutions)
- Emaculate Madungwe: Új médium a fenntartható társadalomhoz Zimbabwe-ban (New Media for Sustainable Societies in Zimbabwe)
- A Balaton Csoport harmincadik, jubileumi találkozásának megrendezését a Magyar Ipari Ökológiai Társaság a Vidékfejlesztési Minisztériumtól nyert forrásból támogatta.